

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Articuli, de quibus egerunt visitatores in regione Saxoniae

Melanchthon, Philipp

[Wittenberg], 1527

"Pastores debent exemplum Christi sequi [...]"

[urn:nbn:de:bsz:31-93298](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-93298)

ARTICVLI, DE QVIBVS
egerunt per Visitatores in re/
gione Saxonæ.

PASTORES DEBENT
exemplum Christi sequi,
qui quoniam pœnitentiã
& remissionẽ peccatorum
docuit, debet & ista pasto
res tradere ecclesijs. Nunc uulgare est
uociferare de fide, & tamẽ intelligi quid
fit fides, non potest, nisi prædicata pœ
nitentiã. Plane uinum nouum in utres
ueteres infundunt, qui fidem sine pœni
tentiã, sine doctrina timoris dei, sine
doctrina legis prædicant, & ad carnalẽ
quandam securitatem adsuefaciunt uul
gus. Ea securitas est deterior quàm o
mnes errores antea sub papa fuerunt.
Hoc genus Concionatorum describit
Hierem. & uituperat eos, q̄ dicant, pax,
pax, & nõ est pax. Quàm grauius mi
nat concionatoribus apud Ezech. 3. Do
minus prætermittentibus hanc partem.
Si dicente me ad impium, morte mo
ricis, non adnunciaueris ei, sanguinem
A 5 eius

eius de manu tua requirā. Itaq; Paulus ait, scripturam diuinitus traditā esse ad arguendū, corripiendum, &c. At nunc isti qui pœnitentiā negligunt docere, unā de principalioribus partibus Euan gelio detrahunt.

Pœnitentiā uero sic docenda est, ut horrentur auditores ad contritionem, quæ est præcipua pars pœnitentiæ. Et est in scripturis uocata mortificatio. de hac Ezech. dicit: Quū ingemuerit peccator, &c. Et Iohel: Scindite corda uestra. Et Iesa: Vbi habitabit dominus? in spiritu humiliato.

Aliquando totum decalogum enarrēt ordine, quia prædicatio legis ad pœnitentiā prouocat, aliquando certum aliquod uitium uituperent, & copiose declarent, quā grauiter offendať deus, & quas pœnas minetur. Non enim satis est præcepta enarrare, sed etiā pœnas commemorent, quas deus minatur peccatoribus. Nec tantū de æternis pœnis, sed etiam de præsentis uitæ pœnis doceant, Quia dominus non tantum post hanc uitā, sed multa etiam in hac
uita

uita punit exēpli causa, ut alios ad pœnitentiam inuitet. Gen. 18. ait angelus, se supplicium Sodomorum ideo Abrahæ dicere, quod sciat eum eius rei memoriã transmīssurum esse ad posteros, ut custodiant uiam Domini. Et Mose præcipit populo Israël, de interempto Pharaone, deq; alijs, quæ acciderant in exitu de Aegypto: Narrate ea filijs uestris, Nā hæc omnia non propter ipsos, ut Paulus ait, sed propter nos scripta sunt, ut discamus timorem dei. Est autem timor domini initiū sapientiæ, &c.

Facit etiam ad docēdum exponere, qualis status sit hominnis, à deo non gubernati, Quia enim in potestate diaboli est, impellitur ad omne genus flagitia. An non uidemus, quas occasiones cædis, & aliorum scelerum multis afferat, ut eos prorsus perdat? Neque ullis uerbis explicari potest, quanta mala impendeant his, quos deus non tegit, aut defendit aduersus satanam. Quòd ruit Saulus, quò prolapsi sunt Kain, Abalon, Achab, & similes impij, quia deus eos nō gubernabat, sed tradiderat

in desiderium cordiū suorum. Ro. i.

Hæc exempla sunt exponenda multitudinē, ut inuitentur ad pœnitentiā, & ad petendum auxiliū à deo, & docendi sunt, id quod Christus docet. Hæc inculcare multitudinē, multo satius est, quàm uociferari de monachis, & esu carniū, & similibus rebus, quas uulgus uix unquā recte intelligit. Secūda pars doctrinæ, est doctrina remissionis peccatorum, seu doctrina fidei. Hæc intelligi ita demum potest, si ante doctrinam timoris seu pœnitentiæ audierint, quia fides nō potest concipi, nisi in corde contrito, Sic igitur doceant fidem.

PRIMUM, QUID SIT FIDES.

Est autem fides, credere quod deus nobis condonat peccata propter Christum, & quia condonat peccata, adsit, regat, & gubernet nos, & sit saluaturus. Sunt etiam monendi homines, fidem esse, non tantum credere remissionem peccatorū, sed etiam hoc accedere oportere, ut credamus, nos post condonationem peccatorum defendi & regi à deo. Est ideo quoque docendum, con-

donari

donari nobis peccata non propter nostra merita, sed propter Christum, quia si merita nostra iuberentur respici, conscientia eorum qui nulla habet merita, adigerentur ad desperationem.

Item sunt docendi, quod etiam si habeamus merita & bona opera, tamen ea non ualent ad placandum deum iuxta illud: Dicite, inutiles serui sumus. Item: Non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens, sed quod Christi satisfactione iustificamur. Sic igitur diligenter ostendatur populo Christus, quare miserit eum pater, ut scilicet satisfaceret pro peccatis nostris, & ut propter Christum receptis in gratiam, detur spiritus sanctus, a quo sanctificentur, regantur, & custodiantur electi credentes.

Doctores fecerunt tres partes poenitentiae, contritionem (de ea iam diximus) confessionem, & satisfactionem.

Sed satisfactio non est aliqua nostra opera, sed Christus, sicut Ioannes ait: Ipse est propitiatio pro peccatis nostris.

Secundo, semper adijciant, in quibus possit esse fides, scilicet, in corde con-

A 5 trito.

trito. Et arguant eos, qui somniāt se credere, aut fidem habere, quum non habeant: timorem dei, quū nō habeant cor contritū, id enim necesse est præcedere fidem, sicut aurora oriente sole diem naturaliter præcedit.

Tertio doceāt, quomodo corda concipiāt fidē. Sic enim concipiūt, quando deus misertus, perterrefacit cor, & incutit alicui metū iudicij, ea scilicet seu pœnitētia, seu cōtritio, si tum audiat Evangelion, hoc est, si audiat sibi condonari peccata propter Christum, & credat certò ignosci. Sic autē erigatur cor, & concipiat consolationem. Hæc quum uere sunt in corde, & non simulanter, tunc fidē concipit cor, tunc etiā cōcipit spiritum sanctum, qui affert fructus fidei, scilicet humilitatem, castitatem, patientiam, charitatem, & similes fructus. Ibi cor cōcipit propositum bonæ uitæ, & odium peccati, sic Paulus ait Rom 6. Quorū nunc pudet uos. Rom. 8. Si spiritu facta carnis mortificatis, uiuetis.

Debent autē pastores enarrare symbolon Apostolorum ecclesijs. Quidam somniāt